

Sestrinski list KB Merkur (broj 5, svibanj 2008.)

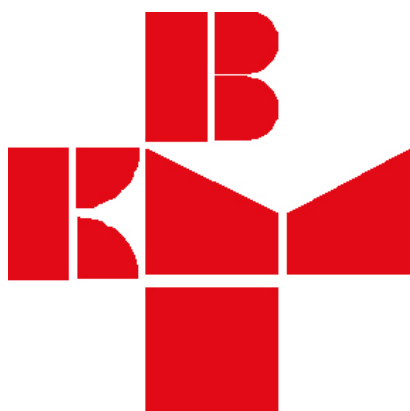
Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **2008**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:264:729208>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-22**

Repository / Repozitorij:

[Merkur University Hospital Repository](#)

Sestrinski list KB Merkur

*Broj 5
Svibanj, 2008.*

Sestrinski list KB Merkur
= informativno glasilo medicinskih sestara i tehničara KB Merkur

Poštovani čitatelji Sestrinskog lista!

Već je peti broj Sestrinskog lista pred Vama. Nadam se da ćemo i ovaj put biti dovoljno zanimljivi i barem jednako uspješni kao i do sada. Naš cilj je oduvijek bio nadmašiti samoga sebe. Želimo Vam prenijeti nova zbivanja u našoj bolnici i sestrinska razmišljanja, kojima ostavljamo tragove vremena u kojem živimo.

Ovaj broj Sestrinskog lista nastaje povodom Međunarodnog dana sestrinstva s ciljem odavanja priznanja svim medicinskim sestrama i tehničarima. Naš Sestrinski list nastaje iz velikog poštovanja prema sestrinstvu naše bolnice! Jedno veliko hvala svima koji su na bilo koji način pridonijeli da naš „Sestrinski list KB Merkur“ živi!

Smiljana Kolundžić

Glavna urednica:

Smiljana Kolundžić,
diplomirana medicinska
sestra - diplomirala
na specijalističkom
diplomskom stručnom
studiju „Menadžment u
sestrinstvu“

Lektorica:

Marija Milićević, prof.

Adresa:

Klinička bolnica Merkur
Zajčeva 19, Zagreb
www.kb-merkur.hr

Priprema i tisak:

Tiskara BAN

Naklada:

500 primjeraka

Naslovnica:

Medicinske sestre ORL
operacije:
Branka Volarić, Kristina
Ekart, Klementina Dreta

Sadržaj:

- 3 Povodom Međunarodnog dana sestrinstva
- 4 Događanja
Kamen temeljac u KB Merkur
Posjet predstavnica nizozemskog Odbora za prevenciju infekcija
Odjel za invazivnu kardiološku dijagnostiku i intervencijsku kardiologiju
- 7 Sestrinska razmišljanja: Sestrinstvo jučer, danas, sutra
Kada razmišljam o sestrinstvu...
Revolucija ili evolucija promjena u sestrinstvu
Sestrinska etika
- 12 Stručni osvrti
Sestrinska skrb za bolesnika u koronarnoj jedinici
Vantjelesna jetrena potporna terapija
- 16 Stručna knjižnica KB Merkur
- 18 Plan stručnog usavršavanja medicinskih sestara u KB Merkur za 2008 g
- 19 Mudre izreke; Stihovi za dušu

**Treba dakle raditi i raditi,
savjesno, mirno, sa veseljem
i ne odustati
od naumljenog cilja:
usavršavanje sestrinstva.**

Sestra Lujza

Povodom Međunarodnog dana sestrinstva-12. svibnja 2008.

Napisala: Smiljana Kolundžić, diplomirana medicinska sestra - diplomirala na specijalističkom diplomskom stručnom studiju „Menadžment u sestrinstvu“

Sestrinstvo je profesija u razvoju već oko 150 godina. Utemeljiteljicom modernog sestrinstva smatra se Florence Nightingale (12.05.1820. - 13.08.1910.), a upravo datum njezinog rođenja proglašen je Međunarodnim danom sestrinstva. Ustanovio ga je ICN (The International Council of Nurses) 1974. godine. Prva škola za sestre osnovana je 1860.godine u Londonu, pa nije čudno što se Engleska smatra kolijevkom sestrinstva. U našoj zemlji razvoj sestrinstva kreće od dvadesetih godina prošlog stoljeća, a dr. Andrija Štampar bio je dominantna ličnost u borbi za unapređenje sestrinske profesije. Sestra Lujza Janović Wagner bila je jedna od prvih diplomiranih medicinskih sestara i urednica "Sestrinske riječi", lista koji je progovarao o odgoju, usavršavanju i organizaciji rada sestara u bolnicama i socijalno-medicinskim ustanovama.

Što danas znači biti profesionalna medicinska sestra? Kakav imidž u javnosti imaju medicinske sestre? Tko ga stvara? Kako medicinske sestre vide sebe u evoluciji svoje profesije? Kolika je razvijenost etike u sestrinstvu kao jednog od elemenata sestrinske profesije? Je li dosegnuta autonomnost i kompetentnost odlučivanja u domeni sestrinske prakse? Sve su to pitanja na koja naš "Sestrinski list" traži odgovore od prvog broja svog izlaženja.

Osvrnemo li se malo na utjecaj formalnog obrazovanja, kao jednog od temeljnih elemenata neke profesije, možemo s

ponosom reći da medicinske sestre u našoj zemlji danas imaju mogućnost stjecanja visoke stručne spreme u sestrinstvu. No stjecanje diplome je samo jedan od brojnih potrebnih elemenata do postizanja pozitivne prepoznatljivosti u javnosti i monopola na stručnu ekspertizu u svom radu. Smatram da se samo požrtvovnim radom utemeljenim na znanju, a ne rutini, uz poštivanje etike u odnosu na suradnike i bolesnike, gradi autoritet i stvara pozitivan profesionalni imidž. I nisu sestre koje puno rade manje vrijedne ako se o njima ne priča po kuloarima i ako nemaju „veze“, nego naprotiv one su svakim danom svojeg rada bogatije i nezaustavljivije u svom osobnom i profesionalnom razvoju te uvijek iznova nadmašuju same sebe. Upravo njihova djela ih hvale! U našoj bolnici postoji mnoštvo samozatajnih i vrijednih medicinskih sestara koje će uvijek biti dobre sestre bez obzira na dostignutu razinu obrazovanja, radno mjesto ili poziciju, jer gdje god bile vrijedne su poštovanja.

Neosporna je činjenica da je dobra medicinska sestra na prvom mjestu dobar čovjek, ali svi dobri ljudi bez adekvatnog obrazovanja ne mogu biti medicinske sestre.

Često se kaže da svaka žena može biti dobra medicinska sestra.

Ja, naprotiv, smatram da i osnovni elementi zdravstvene njege zahtijevaju znanje.

Florence Nightingale

Čestitke svim medicinskim sestrama i tehničarima povodom Međunarodnog dana sestrinstva!

Događanja

Kamen temeljac u KB Merkur

Katarina Mikić, vms. , glavna sestra KB Merkur
Foto: www.vlada.hr

Dana 09.07.2007. godine u KB Merkur svečano je položen kamen temeljac za izgradnju Centra za transplantaciju organa. Svečano je obilježen početak radova na izgradnji bolnice koja će time dobiti nove bolesničke sobe, intenzivnu skrb i operacijske sale.

Posjet predstavnica nizozemskog Odbora za prevenciju infekcija

Napisala: Smiljana Kolundžić, diplomirana medicinska sestra - glavna sestra za stručno usavršavanje medicinskih sestara i nadzor bolničkih infekcija

U KB Merkur dana 21.05.2007. imali smo čast ugostiti predstavnice nizozemskog Odbora za prevenciju infekcija: glavnu sestru za nadzor infekcija Mrs. Thea J.Daha i predstavnicu zdravstvenog inspektorata Ministarstva zdravstva Nizozemske Mrs. Marilke A.J.Bilkert-Mooiman.

Za organizaciju njihova dolaska i bogatu razmjenu iskustava koju smo tada ostvarili s nizozemskim kolegicama zaslužna je Doc. dr.sc. Arjana Tambić Andrašević.

Posjet je organiziran u suradnji s Klinikom za traumatologiju na način da je radna grupa prvo obišla, u prijepodnevnim satima, novouređeni Odjel za opekline i Jedinicu intenzivnog liječenja Klinike za traumatologiju.

sestrinstva; KB Merkur, Smiljana Kolundžić, diplomirana medicinska sestra i KBC-a Zagreb, Jasminka Horvatić, diplomirana medicinska sestra, te dr. Marina Payer Pal, mikrobiolog iz ZZJZ Međimurske županije. Glavna sestra KB Merkur Katarina Mikić, vms organizirala je prigodan domjenak za vrijeme kojeg smo ostvarili predah i ugodno druženje. Cilj naših izvida bila je edukacija i razmjena iskustava sestara za nadzor infekcija. Razgovarali smo o načinu na koji naše nizozemske kolegice rade izvide bolničkih odjela, te smo tijekom obilazaka odjela radili detaljne izvide, a naše nizozemske kolegice su strpljivo i ljubazno odgovarale na bezbroj naših pitanja pri čemu smo dobili brojne korisne savjete. Utvrdili smo da se i u Nizozemskoj izvidi bolničkih odjela rade na standardiziran način pomoću obrazaca kojima se kontrolira provođenje mjera za sprečavanje i suzbijanje bolničkih infekcija, a koje su prethodno definirane protokolima Bolničkih povjerenstava za nadzor infekcija. Bio je to naporan dan s puno promišljanja nad načinom obavljanja samo jednog segmenta našeg posla, tj. nadzora nad bolničkim infekcijama, ali dan za pamćenje kada smo sklopili nova poznanstva i od naših nizozemskih kolegica čuli mnoštvo mudrih i korisnih savjeta.

U poslijepodnevnim satima rađeni su izvidi u KB Merkur, i to na: Odjelu intenzivnog liječenja Klinike za kirurgiju s Centrom za transplantaciju te operacijskim salama Službe za ORL i CFK. Izvidima svih odjela bile su nazočne glavne sestre, a radnu grupu, osim gore navedenih, sačinjavale su sestre za nadzor infekcija: Klinike za traumatologiju, Ivona Bete, baccalaurea

Odjel za invazivnu kardiološku dijagnostiku i intervencijsku kardiologiju

Napisala: Danita Marković, baccalaurea sestrinstva
– Klinika za unutarnje bolesti

Cijenjene kolegice i kolege!

Stupili smo u novu radnu godinu, a uz brojna radilišta naše ustanove ukrašeno je bilo i jedno novo. Naime, od 10. mjeseca prošle godine započeo je s radom i Odjel za invazivnu kardiološku dijagnostiku i intervencijsku kardiologiju.

Ukratko o nama:

Dio smo nevelike kardiološke obitelji, a smješteni smo na početku kardiološkog odjela na 3. katu. Prostor je podijeljen na operacijsku dvoranu i pripremni dio koji je pokretnim vratima podijeljen na dvije prostorije (prostorija za pranje i prostorija sa uređajima).

Voditelj Odjela je Damir Kozmar, dr. med. FESC specijalist internist-kardiolog. Uz njega su stalno zaposleni: Andreja Bošnjak, ing. radiologije, Danita Marković, baccalaurea sestrinstva, Nada Posilović, med.sestra i Manda Jurić, med.sestra

Na Odjelu se izvode dijagnostički i intervencijski zahvati na koronarnim

arterijama (kronarografija, PCI ili PTCA). **Kronarografija** je rentgensko snimanje srčanih (kronarnih) krvnih žila koje se prikazuju ubrizgavanjem jodnog kontrasta putem posebnog katetera koji se uvodi kroz femoralnu arteriju. PCI (**perkutana koronarna intervencija**) ili PTCA (**perkutana transluminalna koronarna angioplastika**) je zahvat kojim se „širi“ suženje na nekoj od koronarnih žila putem katetera sa balonom ili postavljanjem metalnih umetaka = stentova. U sklopu Odjela izvode se i implantacije trajnih i privremenih elektrostimulatora srca od strane liječnika zaposlenih u koronarnoj jedinici (Darko Počanić, dr. med. specijalist internist-kardiolog, te na Odjelu kardiologije mr. sc. Stjepan Kranjčević, dr. med. specijalist internist-kardiolog, Kristina Narančić-Skorić, dr. med. specijalist internist, Tomislav Letilović, dr. med. specijalist internist). Prilikom izvođenja dijagnostičkih zahvata i intervencija moguće su i brojne komplikacije poput raznih srčanih

aritmija, alergijskih reakcija, hematoma, krvarenja, iznimno infarkta srca, moždanog udara, a vrlo rijetko i smrtni ishod. Od 1.10. 2007. do 31.12. 2007. izvedena su: 63 dijagnostička zahvata i 7 intervencijskih zahvata. Implantirana su: 3 privremena elektrostimulatora i 28 trajnih elektrostimulatora. Zamijenjeno je 6 generatora elektrostimulatora i repolarizirane su 2 elektrode.

Da bismo uspješno mogli obavljati svoj posao bila je neophodna i adekvatna edukacija u kojoj su nam nesebično pomagale kolegice iz angiosale Zavoda za radiologiju i kolegice iz Odjela kirurške operacije Klinike za kirurgiju naše bolnice, te kolegice iz invazivnih kardioloških laboratorija KBC-a Zagreb („Rebro“) i OB „Sv. Duh“. Kao

„mlado“ radilište, nailazimo na teškoće i nedostatke koje polako, u skladu s mogućnostima, i rješavamo. Naravno, otvoreni smo za sugestije i konstruktivne kritike. Nadamo se da smo vam, barem djelomično, približili naše radilište. Ako nismo uspjeli u tome pozivamo vas da nas posjetite ili nazovete na kućni 259. Prekratko radimo da bismo se mogli pohvaliti statističkim podacima, zato najvećom pohvalom smatramo osmijeh bolesnika i suradnika.

„Nesreća je kamen kušnje za srce,
ona neupitno s godinama doći će,
a osmijeh koji vrijedi sve nagrade
svijeta, onaj je osmijeh što kroz suze
zabljesne“.

Ella Wheeler Wilcox (1805-1919)

Sestrinska razmišljanja: sestrinstvo jučer, danas, sutra

Kada razmišljam o sestrinstvu...

Napisala: Ivanka Franjčić, baccalaurea sestrinstva – glavna sestra Službe za ORL i CFK

Kada razmišljam o sestrinstvu danas sjetim se Florence Nightingaleinjezinog zaključka da nije dovoljno biti žena pa da netko bude dobra medicinska sestra. Dugo je trebalo da bi se počelo razmišljati o školovanim sestrama.

U Zagrebu je prva škola za sestre otvorena 1921. godine. Sestre su se dugo suočavale s problemima diskriminacije u društvu, a to možda najviše proizlazi iz činjenice da se tim poslom bave uglavnom žene (medicinskih tehničara je oko 10 %), a profesionalnim i statusnim pitanjima medicinskih sestara bave

se uglavnom muškarci. Iz toga je razloga u Beču 1988. godine održana konferencija o sestrinstvu – govorilo se o „sestri budućnosti“ koja bi prevladala ostatke prošlosti i postala ravnopravan član zdravstvenih timova. Danas imamo visoko obrazovane sestre. Od njih se traži znanje, komunikativnost, samopouzdanje, otvorenost, ljubaznost, moralnost, pravedan odnos prema sebi i drugima, tj. da prihvate drugoga kakav je, a ne kao konkurenta, zatim etičnost, a cilj je etike prevladavanje razuma nad emocijama.

Uz sve promjene koje su se dešavale i koje će se dešavati ostaje nam definicija sestre: „Jedinstvena uloga sestre je pomagati pojedincu, bolesnom ili zdravom u obavljanju onih aktivnosti koje pridonose zdravlju ili oporavku ili mirnoj smrti.“ (V. Henderson).

Revolucija ili evolucija promjena u sestrinstvu

Napisala: Anita Stanić, vms. – odjelna sestra Jedinice intenzivnog liječenja Klinike za kirurgiju

Prošlo je već 10 godina od prve transplantacije organa u našoj bolnici. Medicinske sestre u Jedinici kirurškog intenzivnog liječenja stekle su kroz taj period određene vještine i nova znanja potrebna za skrb transplantiranog bolesnika. Drugim riječima, stekle su specifično radno iskustvo iz kojeg se razvija težnja da se isto potvrdi višom razinom formalnog obrazovanja, uz daljnje specifično stručno usavršavanje. Neosporna je činjenica da razvoj transplantacijske medicine povlači za

sobom razvoj sestrinstva te potrebu kontinuiranog stručnog usavršavanja svih profila zdravstvenih djelatnika. Kad je riječ o sestrinstvu, po uzoru na sestrinstvo u razvijenim zemljama svijeta, razvija se ideja da sestre koje skrbe na specifičnim radilištima trebaju biti prvostupnice sestrinstva, odnosno imati prvu razinu visokog obrazovanja. Stoga sve više medicinskih sestara srednje stručne spreme želi to daljnje formalno obrazovanje steći „odmah“

što se može smatrati revolucionarnom idejom obzirom na realne mogućnosti našeg zdravstvenog sustava. Međutim, kada ustanova ne može omogućiti istovremeno velikom broju medicinskih sestara daljnje obrazovanje zbog organizacije rada ili bilo kojih drugih razloga, to ne treba značiti kraj puta ili osobne borbe za profesionalni razvoj. Iako se ponekad čini nedostižnim steći tu veću razinu formalnog obrazovanja, jer se ne može napustiti posao iz egzistencijalnih razloga da bi se dalje obrazovalo, a ustanova nije u mogućnosti poslati na daljnje formalno obrazovanje, nitko ne bi trebao napustiti ideju o svom napredovanju. Treba se staviti u kontekst prostora i vremena u kojem se živi te strpljivo čekati sljedeću priliku ili tražiti novi put.

Sve ideje koje nastaju evolucijski, a ne revolucijski naglo i na silu, imaju svoju perspektivu na dobrobit struke, a ne samo pojedinaca. Zato mislim da je bolja evolucija promjena koja dolazi iznutra i zahtijeva temeljne promjene u čovjeku na osobnoj i profesionalnoj razini.

Ono što ostaje prioritet za svaku medicinsku sestru je bolesnik kojem se mora osigurati najbolja skrb u skladu s postojećim znanjima i mogućnostima. Ono što spaja sve profesionalne medicinske sestre, bez obzira na razinu obrazovanja, je profesionalan odnos prema bolesniku i suradnicima koji podrazumijeva kvalitetnu komunikaciju i humanost.

Izvadak iz sestrinske povijesti

«... Još uvijek nas drže bolničarkama i nižim zdravstvenim osobljem... Ne radi se tu samo o nekom častoljublju, ne radi se o tome, koju ćemo stepenicu zauzeti u našoj zdravstvenoj hijerarhiji. Važno je to, što nas ovakvo shvaćanje čini vječitim privjescima, najnesamostalnijim pomoćnim osobljem – a sve to na štetu rada i zdravstvene službe.

Naš list preokrenuće s vremenom te krive nazore: naša riječ naći će prije ili kasnije odjeka u našem društvu pa će biti onda sestra postavljena na svoj pravi položaj i – što je mnogo važnije – dobit će svoj potpuni radni djelokrug.

Ali to nije sve. Da se isprave ti nazori, treba još i druga akcija. Treba čitati, treba se usavršavati. Vi sve znate da nam je studij bio kratak; u praksi smo osjetile, da nam je bio i nedostatan...»

Sestrinska riječ, 1933. (sestra Lujza)

«...U svemu što je Lujza radila za sestrinstvo, pa tako i u koncipiranju «Sestrinske riječi», osjeća se njeno uvjerenje da je sestri, osim stručnog znanja, potrebno mnogo svestrane naobrazbe, da ona po općoj kulturi ne može zaostajati za svojim suradnicima i da njen profesionalni pristup mora izvirati iz poimanja života bogate, razvijene osobnosti...»

Iz knjige: Grković Janović, S: Sestra Lujza. Split: Naklada Bošković, 2003.

Putujući po svijetu i proučavajući zdravstvene prilike, ja sam se uvjerio da bez sestrinskog rada nema zdravstvenog napretka.

Zato vjerujem u lijepu budućnost naših sestara.

Dr. Andrija Štampar, 1933.

Sestrinska etika

Pripremila: Smiljana Kolundžić, diplomirana medicinska sestra - glavna sestra za stručno usavršavanje medicinskih sestara i nadzor bolničkih infekcija

U povijesti hrvatskog sestrinstva razdoblje između dva svjetska rata ističe se kao vrijeme kada se počelo razvijati profesionalno sestrinstvo te odvajati od neprofesionalnog. Medicinskim sestrama prethodile su bolničarke. Iako su prve diplomirane sestre stasale dvadesetih godina prošlog stoljeća, medicinske sestre koje danas odlaze nakon punog radnog staža u mirovinu još uvijek pamte svoja prva radna iskustva šezdesetih godina prošlog stoljeća kada su još uvijek na odjelima radile bolničarke. Dakle, tada je prošlo 40 godina od prvih diplomiranih sestara, a na odjelima su još uvijek bile «glavne» bolničarke. Pamtim priče naših odjelnih, danas umirovljenih, medicinskih sestara.

Bila su to često tužna i gorka iskustva lošeg odnosa bolničarki prema sestrama, a u pozadini tih događanja nalazila se vjerojatno borba za opstanak

bolničarki. No medicinske sestre su se dokazivale znanjem i marljivim radom, a bolničarke su s vremenom nestale. Etička podloga sestrinske struke proizlazi iz svih iskustava brojnih generacija sestara. Etičko ponašanje je odlika profesionalnog odnosa medicinskih sestara prema ljudima.

To je jedino područje našeg rada koje nije pod utjecajem novih tehnoloških dostignuća i inovacija.

No, zahtjevi posla stvaraju situacije i traže odgovarajuće stavove i ponašanja. Sestrinske organizacije izdale su etički kodeks medicinskih sestara kojim su definirane norme profesionalnog ponašanja. Prema etičkom kodeksu Hrvatske komore medicinskih sestara, koju smatramo stručnom maticom, poštivanje etičkog kodeksa je obaveza, a ne nečija dobra volja. Kodeksom je između ostalog, osim osnovnih načela, definiran odnos prema pacijentu, prema drugim sestrama i timu za zdravstvenu njegu, te ostalim suradnicima. Navodi se da se medicinska sestra mora ponašati

tako da podiže ugled svoje profesije. Može se reći da su pravila jasna, ali zbog pojedinaca ponekad je upitno koliko se ista u praksi primjenjuju. Kakav je odnos medicinskih sestara

prema drugim sestrama, te da li se etička pitanja rješavaju na kolegijalan i neformalan način najbolje prepoznaju same medicinske sestre. No svatko tko se prema drugima ponaša kako bi želio da se ponašaju i prema njemu samome, ponaša se u skladu s etičkim kodeksom i ne može pogriješiti.

Treba da sebe i naš naraštaj odgojimo u duhu discipline modernog sestrinstva, a kad dostignemo približno taj ideal, odgojit ćemo i našu okolinu.

Sestra Lujza, 1937.

Neka vrijeme sestre Lujze ponovo progovori:

O osnovnim etičkim pravilima u sestrinskom zanimanju

O poštenju i pouzdanosti: «...u svakoj idealnoj sestri su poštenje, pouzdanost i radna sposobnost osnovna obilježja, oko kojih nalaze druge vrline svoje mjesto...»

O komunikativnosti i ljubaznosti: «...idealna sestra ima tankoćutnosti i ljubazna je...»

O osjećajnosti: «...mila je i ljubazna prema drugima, da ne zadaje nepotrebnu bol, već da olakšava žalost svojim shvaćanjem i razumijevanjem...»

O samosvladavanju: «...Kad bi stanje duha ili uzbuđenja bilo uvijek vidljivo, kako bi strašan bio međusobni saobraćaj kod kuće, u poslu i drugdje! Ovakve maske ne nose se za varku, nego ih upotrebljuju ljudi katkada u samoobrani i za zaštitu drugih...»

O izdržljivosti: «...Ona je izabrala život stroge, točne i katkad vrlo naporne službe...U svakom slučaju ona nije sanjarica, već praktički pokazuje da je najkrasnija služba ona koja pomaže bližnjemu...»

O glasu i govoru sestre: «...da se zadovolji potrebama uljudnog razgovora i svakog profinjenog razgovora bilo koje vrste. Jedna neoprezno izgovorena primjedba može kod nervoznog ili vrlo teškog bolesnika biti uzrokom uznemirenosti ili straha dok tu istu riječ zdrav čovjek ne bi za zlo uzeo...»

Lujza kaže: «...Sestra mora biti živi primjer čistoće i urednosti. Ona mora biti živa propaganda sestrinskog zvanja...Sestrin rad mora biti spretan, brz, ali miran i staložen. Ne valja trčati, uzrujavati se i štoviše, vikati. Sestra ne smije biti mrka i ne smije jadikovati zbog prenapornog posla...»

U «Sestrinskoj riječi», 1935.

Sestrinska etika se zasniva na ljubavi prema čovjeku, odgovornosti za profesionalni postupak, disciplini na poslu i poštovanju suradnika (Iz knjige «Sestra Lujza»)

Lujzina razmatranja ponašanja sestre u službi:

«...Mi tražimo i trebamo savršenu mirnoću u poslu, svladavanje prema nestrpljivom bolesniku, savjesni rad, uzornu suradnju sa pretpostavljenima, hrabrost i veselje, a ne bježanje pred odgovornošću...»

Lujzina razmatranja odnosa između sestara:

«...Još uvijek prevladaju lični interesi nad interesima službe i zvanja. Tu smo slabe i zbilja nedisciplinirane. To je naša velika greška. Nismo još shvatile vrednotu zajedničkog, kolektivnog rada a dok to ne učinimo, nema pravog uspjeha...»

Sestrinska riječ, 1937.

Povijest sestrinstva uči nas da su ideje i uvjerenja presudni, utoliko više ako živimo u teškim vremenima. Materijalne su činjenice veoma važne, no ne precjenjujmo ih.

Stručni osvrti

Sestrinska skrb za bolesnika u koronarnoj jedinici

Napisala: Zdenka Ćurić, baccalaurea sestrinstva – odjelna sestra Koronarne jedinice Klinike za unutarnje bolesti

Bolesti srca i krvnih žila čine vodeći uzrok morbiditeta i mortaliteta u razvijenim zemljama. To su po život opasne bolesti, te su razlog za smanjenjeradnesposobnosti bolesnika i predstavljaju veliki zdravstveni, socijalni i ekonomski problem.

Koronarna bolest srca (engl. CAD „coronary artery disease“) je ishemijska bolest koju karakterizira nesrazmjer između opskrbe miokarda kisikom i njegovih potreba, koje su normalno uvijek u ravnoteži. Glavne manifestacije kor. bolesti srca su: angina pectoris, infarkt miokarda i nagla smrt. Komplikacije infarkta miokarda su: aritmije, postinfarktna angina, perikarditis, hipotenzija, zatajenje srca, kardiogeni šok, ruptura miokarda, smrt.

Bolesnici s ovim dijagnozama primaju se u Koronarnu jedinicu (KJ). Navedena stanja kao i sam prijem dovode bolesnika do visokog stupnja stresa.

Prijem je uglavnom praćen teškim fizičkim stanjem, uvjetovan često razdirućom nepodnošljivom boli, dispnejom, općom slabošću,

znojenjem, mučninom, povraćanjem, hipotenzijom ili zatajenjem srca.

Uloga medicinske sestre presudna je i odnosi se na sve postupke od prijema u KJ do izlaska iz iste ili odlaska kući. Svjestan da bolest srca, kao glavnog mehanizma ljudskog organizma, često završava naglom smrću, bolesnik je pri prijemu uznemiren i uplašen. U tom trenutku monitoriranje i praćenje vitalnih funkcija najmodernijom elektronskom opremom našem bolesniku su manje važni. Njemu je tada važnije naše strpljenje, topla i ljudska riječ stopljena u našu profesionalnost, stručnost i kompetentnost. Medicinska sestra u KJ tada je izložena pitanjima: „Je li opasno? Hoću li umrijeti?“, te zahtjevu da ih ni na trenutak ne napuštamo.

Odgovori su u našim intervencijama koje su usmjerene na:

- ✓ ublažavanje i otklanjanje tjelesnih simptoma
- ✓ kontinuirano monitoriranje i mjerenje vitalnih funkcija
- ✓ smanjenje straha i napetosti
- ✓ prepoznavanje komplikacija
- ✓ priprema bolesnika (fizička i

psihička) za različite dijagnostičke procedure

- ✓ priprema bolesnika i pribora za terapijske procedure
- ✓ edukacija bolesnika (mijenjanje životnog stila)
- ✓ kao i apsolutno provođenje svih 14 komponenti za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba koje je kategorizirala V. Henderson

Boravak u KJ za bolesnike je veoma neugodan. Priključen na monitore, s minimalnom ili nikakvom mogućnošću kretanja, okružen s drugima teškim bolesnicima, uglavnom različitog spola, svjesni su svoje nemoći, i ovisnosti o nama.

Naše profesionalno prosuđivanje koje dovodi do donošenja samostalnih odluka utemeljeno je na stručnom znanju i kompetentnosti. Medicinska sestra u KJ mora biti dovoljno osjetljiva na individualne razlike bolesnika, uvjetovane ne samo stupnjem obrazovanja, već i stupnjem različitosti dijagnoza i komplikacija (trudnice, porodilje zaprimljene poradi plućne embolije, maligne hipertenzije, DVT, dilatativne miokardiopatije).

Ona mora biti maksimalno koncentrirana. Žurba, panika, buka, vremenski i psihološki pritisak u dugim noćnim satima, kada je sama u KJ, nisu njen saveznik. Nedostatak koncentracije može dovesti do propusta, a njega ne smije biti. Zato samopomoć koju koristimo je nešto duža jutarnja primopredaja. Tu se naglašava važnost, jedinstvena uloga

i doprinos svakog člana našeg tima, za boljitak našeg bolesnika, ali i nas samih.

Svi članovi ovog tima rade s punom dozom međusobnog povjerenja i uvažavanja.

Najveća nam je nagrada kada se uloženi trud vrati zdravljem bolesnika i njegovim povratkom u obiteljski krug. Naši dosadašnji rezultati potiču nas na daljnje usavršavanje u struci kroz permanentnu edukaciju.

Rad ovih sestara izravno je povezan sa životom i sa smrću.

No, mi naglašavamo život i zdravlje bolesnika, ali i zdravlje naše profesije i našeg tima.

„Svaki je dan rođenje;
Svaki je njegov trenutak
za nas nov; radamo se
iznova osnaženi za nove
pobjede i borbe.“

Isaac Watts

Vantjelesna jetrena potporna terapija

Napisala: Nadica Bednjanec, baccalaurea sestrištva
– Klinika za unutarnje bolesti

Odjel za nadomjesnu bubrežnu terapiju naše bolnice od lipnja 2006. godine, kao prvi u Hrvatskoj, uz uobičajene terapije kronične i akutne hemodijalize, te plazmafereze provodi i vantjelesnu jetrenu potporna terapiju. Tu terapiju omogućuje aparat pod nazivom Prometheus.

Tretman sa Prometheus sistemom služi za detoksikaciju i neurološku stabilizaciju bolesnika s poremećenom

funkcijom jetre. Isto tako, Prometheus sistem kod bolesnika koji nije bolovao od kronične jetrene bolesti, prije jetrenog zatajenja, može pomoći jetrenu obnovu. Zatajenje jetre karakterizirano je nakupljanjem dviju vrsta toksina: toksina topivih u vodi i toksina vezanih na albumine. Prometheus sistem odstranjuje toksine na dva načina: separacijom i adsorpcijom toksina vezanih na albumine (benzodiazapin, indols, fenol, nekonjugirani bilirubin) i visokoprotlačnom dijalizom za toksine topive u vodi (amonijak, kreatinin, urea, konjugirani bilirubin). Indikacije za terapiju Prometheus sistemom su:

- most do transplantacije jetre
- intoksikacije (gljive, suicid)
- posttransplantacijsko nefunkcioniranje grafta,
- hepatorenalni sindrom
- akutizacija kronično dekompenzirane ciroze jetre
- nakon parcijalne resekcije jetre sa bilirubinom > 200 mmol/l
- izolirana hepatalna encefalopatija sa bilirubinom > 200 mmol/l
- neizdrživi pruritis

Tretman Prometheus sistemom koristi antikoagulaciju s Na-citratom koji se daje kroz arterijsku liniju i vezuje ionizirani kalcij u vantjelesnoj cirkulaciji. Prije povratka krvi u tijelo kalcij se daje

preko venskog sistema i obnavlja mogućnost zgrušavanja krvi.

Uloga medicinske sestre sastoji se od pripreme bolesnika, prostora i aparata. Sestrinske dijagnoze s kojima se možemo susresti tijekom terapije su: VR za infekciju, VR za hipokalcemiju, VR za hipotenziju, VR za krvarenje, VR za alkalozu, VR za hipokalemiju, neupućenost, anksioznost, smanjena mogućnost hranjenja u/s med. postupkom, smanjena pokretljivost u/s med. postupkom, smanjena mogućnost samostalnog obavljanja nužde.

I za kraj navest ću još neka naša iskustva. U razdoblju od lipnja 2006. god. do prosinca 2007. god. vantjelesnoj jetrenoj potpornoj terapiji podvrgnuto je 14 bolesnika, a učinjena su 42 tretmana. Neki bolesnici imali su samo jedan tretman, dok je jedan bolesnik imao devet tretmana. Desetero bolesnika bilo je podvrgnuto hitnoj transplantaciji jetre.

Veliki umovi čine da se stvari događaju,
Srednji promatraju što se događa,
a mali se čude onome što se događa.

Veliki umovi raspravljaju o idejama,
srednji o događajima,
a sitni umovi o ljudima!

*Sluša se, ali se ne čuje.
Čuje se, ali se ne razumije.
Razumije se, ali se ne prihvaća.
Prihvaća se, ali se ne prakticira.
Prakticira se, no koliko dugo!*

Konrad Lorenz

Stručna knjižnica KB Merkur

Napisala: Inga Vuljanko Desnica, prof.,dipl.bibl.

Knjižnica Kliničke bolnice „Merkur“ specijalna je medicinska knjižnica poluotvorenog tipa osnovana 1961. godine u cilju nabave, organizacije i osiguravanja dostupnosti zbirke znanstveno-stručne literature, odnosno diseminacije informacija iz ostalih kvalitetnih izvora područja biomedicine, zdravstva i srodnih područja.

Misija knjižnice je zadovoljavanje rastućih informacijskih potreba svojih korisnika, liječničkog, sestričkog, medicinsko-tehničkog te ostalog zdravstvenog i biomedicinskog osoblja Bolnice kao i studenata, stažista i specijalizanata u svrhu kliničke primjene, stručnog usavršavanja, nastavne aktivnosti te znanstveno-istraživačkog rada Znanstvene jedinice Kliničke bolnice „Merkur“. Uz susretljivost knjižničara, dobronamjernost i vedrinu u međuljudskim odnosima, nastoji ojačati motivaciju sadašnjim i budućim autorima za novim istraživanjima.

Fond knjižnice obuhvaća 1817 svezaka monografskih publikacija, 2894 sveska periodičkih publikacija, zbirku referentne literature (medicinske i opće enciklopedije, bibliografije, rječnici, leksikoni), magistarske radove i disertacije liječnika bolnice, kongresne zbornike, kataloge izdavača itd. Kao članica Hrvatskog konzorcija visokoškolskih i znanstvenih knjižnica u sustavu financiranja Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske, knjižnica K.B. „Merkur“ osigurava svojim korisnicima online pristup elektroničkim

kolekcijama nekoliko stotina naslova inozemnih časopisa s arhivama članaka u cjelovitom tekstu sa svih umreženih računala u našoj bolnici, od kojih više desetaka naslova iz područja sestrištva i njege (CARNet-ov Centar za online baze podataka: Core Biomedical Collection, ScienceDirect, Blackwell Synergy, SpringerLink, EBSCO, Oxford Journals, Cambridge Journals Online, DOAJ i dr.)

Sva novonabavljena građa prolazi materijalnu i sadržajnu obradu, te se u knjižnici vodi abecedni i stručni **kartični katalog** sve građe i vlastiti razvijeni **računalni katalog** knjiga od 1990. g. na dalje. Kataloška obrada publikacija dosljedno prati međunarodne standarde za bibliografski opis monografija ISBD(M) odnosno periodike ISBD(S). Ostručavanje publikacija koristi američku klasifikacijsku shemu National Library of Medicine, Bethesda. Knjižnica sudjeluje u kooperativnoj izradi „Centralnog kataloga biomedicinske periodike u hrvatskim knjižnicama“, te na taj način omogućuje dostupnost podataka o časopisnom fondu knjižnice cjelokupnoj hrvatskoj istraživačkoj i akademskoj zajednici.

Oprema i prostor knjižnice, uz oglednu policu zatekuću periodiku, oglasnu ploču i odvojeno spremište za knjižničku građu, uključuje 3 osobna računala Pentium, od kojih su dva povezana stalnom vezom na Internet a jedno modemskom vezom preko CARNet-ovih javnih modemskih ulaza, s pripadajućom opremom, CD-

ROM čitačem i zvučnicima, jednim laserskim i dva tintna štampača u boji s fotokopirnim aparatom i scannerom. Uz kućnu liniju, knjižnica također posjeduje izravnu telefonsku liniju i telefaks. U klimatiziranoj čitaonici s 5 mjesta, na raspolaganju korisnicima su dva računala s instaliranim programima Microsoft Office, Internet Explorer, Outlook Express, Adobe Acrobat Professional 6.0., Adobe Reader 7.0, Power-Point i elektroničkim katalogom. Smještena na trećem katu u lijevom krilu bolnice, knjižnica nudi ugodnu i mirnu atmosferu za rad. **Usluge** koje nudi knjižnica obuhvaćaju cirkulaciju građe, fotokopiranje, međuknjižničnu posudbu iz srodnih biomedicinskih knjižnica u Zagrebu i Hrvatskoj, dobavu časopisnih članaka iz inozemstva (preko 500 kopija godišnje); zatim informacijsko-referalna djelatnost: pretraživanje elektroničkih bibliografskih baza podataka (PubMed, Scopus, OVID, Web of Science, Biomedicina Croatica itd.) i ostalih mrežnih informacijskih izvora, provjera referiranosti radova u međunarodnim sekundarnim publikacijama i citatnim bazama, izrada biltena prinova

knjiga; edukacijska djelatnost: citiranje literature, upute pri pisanju i publiciranju radova u časopisima, edukacija korisnika za samostalnu uporabu elektroničkih izvora, evaluacija Web stranica i izvora informacija na Internet-u; ažuriranje podataka za Web stranicu knjižnice.

Knjižnicu od 1992. g. vodi VSS profesor engleskog i latinskog jezika i diplomirani bibliotekar, član Zagrebačkog knjižničarskog društva, član Komisije za medicinske knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva i Radne skupine za bolničke knjižnice te prevoditelj za engleski jezik sa specijalizacijom za područje medicine. Voditeljica je sudjelovala na nizu seminara i stručnih skupova u zemlji te je boravila u studijskim posjetama nacionalnim i sveučilišnim knjižnicama u Budimpešti, Heidelbergu, Firenzi, Amsterdamu, Haagu i Parizu.

Srdačno i s veseljem očekujemo Vašu posjetu. Knjižnicu možete kontaktirati i telefonom (kućni 412, dir tel./fax. 2431-422) ili el. poštom (inga.desnica@kb-merkur.hr, inga.vuljanko@public.srce.hr). Web stranicu knjižnice možete posjetiti na URL adresi <http://www.kb-merkur.hr>

Plan stručnog usavršavanja medicinskih sestara u KB Merkur za 2008. godinu

Plan izradila: Smiljana Kolundžić, diplomirana medicinska sestra - glavna sestra za stručno usavršavanje medicinskih sestara i nadzor bolničkih infekcija

Datum	Naziv teme	Predavač
24.01.2008.	Higijenska dezinfekcija ruku	Smiljana Kolundžić
31.01.2008.	Sestrinska dijagnoza: Bol	Željka Skukan Šoštarčić
14.02.2008.	Zdravstvena njega bolesnika s elektrostimulatorom	Mira Rupčić
21.02.2008.	Instrumentiranje kod operacije aneurizme aorte	Branka Lacković
20.03.2008.	Tehnike rješavanja sukoba medicinskih sestara	Smiljana Kolundžić
27.03.2008.	Zdravstvena njega bolesnika s bolestima tonzila	Ivanka Franjčić
11.04.2008.	Zdravstvena njega bolesnika s kolorektalnim karcinomom	Dijana Vidović
17.04.2008.	Zdravstvena njega bolesnika s epistaksom	Marina Mrkonjić
24.04.2008.	Sestrinska dijagnoza: oralni mukozitis	Ljiljana Pomper
08.05.2008.	Tehnike rješavanja sukoba medicinskih sestara	Smiljana Kolundžić
29.05.2008.	Prevenција infekcija kirurškog mjesta	Smiljana Kolundžić
25.09.2008.	Zdravstvena njega bolesnika s leukemijom	Ruža Jakovac
16.10.2008.	Individualni pristup dojenju	Biserka Matok Glavaš
30.10.2008.	Psihološki aspekti sestrinske skrbi za kardiološkog bolesnika	Zdenka Čurić
13.11.2008.	Zdravstvena njega bolesnika s bolestima prostate	Nisveta Karadžić
27.11.2008.	Prenatalna skrb trudnice	Mirjana Juraški
11.12.2008.	Enteralna prehrana kirurškog bolesnika	Milka Radmanić
11.06.2008.	Medicinska sestra u transfuzijskom liječenju	Doc.dr.sc Jasna Mesarić
18.06.2008.	Osnove kontrole bolničkih infekcija	Smiljana Kolundžić

Mjesto održavanja predavanja: predavaonica 3. kat

Mudre izreke

*Učenje je
ili nešto što mora trajati
ili nije ništa.*

Frank Tyger

*Što te ne slomi,
učinić će te jačim.*

narodna

Mnoge velike odluke došle su iz patnje.

---

*Najdulji put počinje pogrešnim,
a ne prvim korakom.*

Charles C. Mark

---

*Tako je malo potrebno
da ljudi osjete radost života.*

Fra Zvezdan Linić

Stihovi za dušu

Nurse's Prayer

*Let me dedicate my life today,
To the care of those who come my way.
Let me touch each one with healing
hand,
And the gentle art for which I stand.
And then tonight when day is done,
Let me rest in peace
If I 've helped just one.*

Molitva medicinske sestre

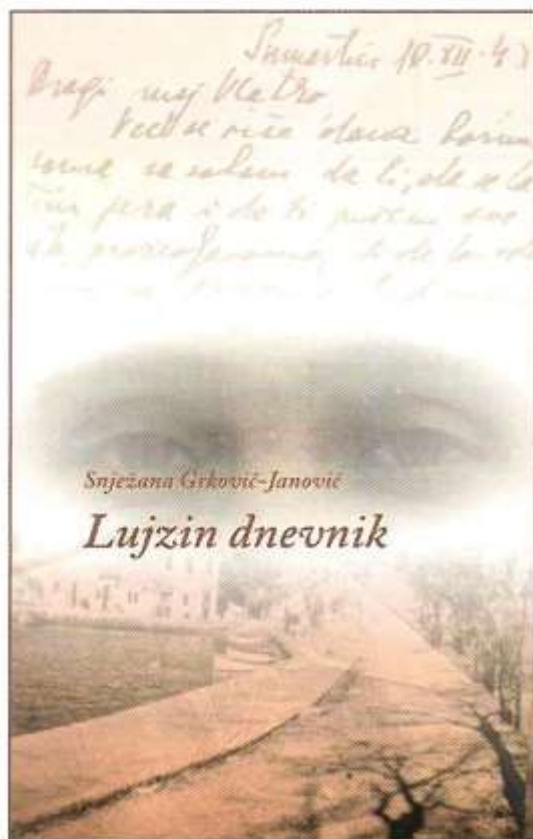
*Posveti moj život danas
brizi za one koji se nađu na putu mom.
Daj mi da dotaknem svakog blagotvornom
rukom
I umijećem nježnosti kojem predana sam.
I onda navečer pri kraju dana,
Daj da počivam u spokoju
Ako sam pomogla bar nekome.*

Na novu plovidbu

Vedri se nebo. Sunce se rađa.
Plovi iz luke jedna lađa;
Jedna što dugo stajaše na doku,
Sva izbijena, s ranama na boku.
More, ko mati, vuče je na krilo.
Ljulja je, šapće: Ništa nije bilo.

Dobriša Cesarić

Nova knjiga

Snježana Grković-Janović

Lujzin dnevnik

Knjiga dnevničkih zapisa Lujze Janović-Wagner, istaknute medicinske sestre u međuratnom razdoblju, osnivačice sestrinstva u Hrvatskoj, koristan je povijesni izvor i uzbudljiva priča o tragičnoj sudbini autorice dnevnika.

Zapisi su pisani njegovanim literarnim stilom. Završavaju uoči Božića 1944. godine, mjesec i pol dana uoči autoričine smrti.

Više informacija: www.srednja-europa.hr

Knjigu možete posuditi u Stručnoj knjižnici KB Merkur."

Sestrinskij list KB Merkur